

दानियेलको पुस्तक - बासठी नम्बर

विलियम मिलरको भविष्यवाणीसम्बन्धी दर्शनका रत्नहरूको उद्घाटन: 'महान् ज्योति'बाट एडभेन्टवादको विचलन र साँचो आधारहरूमा फर्कने आह्वानको एक समालोचनात्मक परीक्षण

Jeff Pippenger

2024-01-26

विलियम मिलरको सपनाका रत्नहरू मिलेराइटहरूको इतिहासमा जति चम्केका थिए, त्यसको दस गुणा बढी उज्यालो गरी चम्कनेछन्। उनीहरूको इतिहासको अवधिमा वृद्धि गरिएको ज्ञानबारे मिलेराइटहरूको समझ सही थियो, तर अपूर्ण थियो। जब उनीहरूको समझलाई अझ बढी यथार्थ ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्यमा राखिन्छ, तब त्यसले अझ गम्भीर निहितार्थहरू प्रकट गर्दछ; किनकि यसले रत्नहरूद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएका भविष्यसूचक सत्यहरूलाई केवल विस्तार मात्र गर्दैन, तर यसले अन्तिम दिनका दस कुमारीहरूको परीक्षासमेत उत्पन्न गर्दछ। मिलेराइटहरूको समझ दुई अग्रगामी चार्टहरू (1843 र 1850) मा प्रस्तुत गरिएको छ। दुवै चार्टहरू हबक्कूकको दोस्रो अध्यायमा भविष्यवाणी गरिएका तालिकाहरूको एक परिपूर्ति थिए, र यी चार्टहरू हबक्कूकको परिपूर्ति थिए भन्ने तथ्य, साथै ती नै सत्यहरू एडभेन्टवादका आधारभूत सत्यहरू थिए भन्ने कुरा, भविष्यवाणीको आत्माद्वारा यसरी नै पहिचान गरिएको थियो।

२२ अक्टोबर, १८४४ को महान निराशापछि, जब मिलरवादीहरू स्वर्गीय पवित्रस्थान र पवित्रस्थानसँग सम्बन्धित सत्यहरूको बुझाइमा अगुवाइ गरिए, तब केही आधारभूत सत्यहरूको समझ महिमामा वृद्धि भयो। तर १८५६ मा एडभेन्टवादको लाओडिसियाली अवस्थातर्फको संक्रमण, र १८६३ मा “सात पटक” को तिनीहरूले अन्ततः गरेको अस्वीकारले, तिनीहरूलाई लाओडिसियाको उजाडस्थानमा पुऱ्यायो। १८५० को दशकपछि एडभेन्टवादमार्फत कुनै पनि महत्त्वपूर्ण सत्य प्रकट गरिएको छैन। यदि तपाईं यस दाबीमा शङ्का गर्नुहुन्छ भने, किन यो गलत छ भनेर पहिचान गर्नुहोस्।

मिलेराइटहरू दानियेल अध्याय २ को बुझाइमा सही थिए, तर तिनीहरूको बुझाइ सीमित थियो। एडभेन्टवाद कहिल्यै मिलेराइटहरूको बुझाइभन्दा अगाडि बढेन। आज दानियेल अध्याय २ मा प्रतिनिधित्व गरिएका सबै आठ राज्यहरू देख्न सकिन्छ, जसरी नबूकदनेजरको सपनाको रहस्य बुझ्नका लागि दानियेलले प्रार्थना गरेको प्रतीकात्मकता पनि देख्न सकिन्छ। त्यो रहस्यले अन्तिम भविष्यवाणीसम्बन्धी रहस्यलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ, (सबै अगमवक्ताहरूले अन्तिम दिनहरूलाई नै पहिचान गरिरहेका छन्), र अन्तिम भविष्यवाणीसम्बन्धी रहस्य भनेकै यूहन्नाले येशू ख्रीष्टको प्रकाश भनेर पहिचान गरेको कुरा हो। त्यो रहस्य “समय नजिक छ” हुँदा, अर्थात् अनुग्रहको समय बन्द हुनुभन्दा ठीक अघि, खोलेर प्रकट गरिन्छ, र हेर्न छनौट गर्नेहरूका लागि त्यो रहस्य अहिले खोलिएँदै छ।

दानिएलको पुस्तकमा रहेको “the daily” सम्बन्धी मिलेराइट बुझाइलाई प्रेरणाद्वारा सही ठहराइएको थियो, तर 1901 सम्म आइपुग्दा एडभेन्टवादले त्यस आधारभूत सत्यलाई अस्वीकार गर्ने प्रक्रिया आरम्भ गर्‍यो, र 1930 को दशकसम्म आइपुग्दा एडभेन्टवाद फेरि पुरानो प्रोटेस्टेन्ट दृष्टिकोणतर्फ फर्किसकेको थियो, जसले “the daily” ले ख्रीष्टको पवित्रस्थान-सेवकाइको कुनै पक्षलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ भनी दाबी गर्छ। भविष्यवाणीको आत्माले भन्छ, त्यो शैतानी दृष्टिकोण “स्वर्गबाट निकालिएका स्वर्गदूतहरू” बाट आएको थियो। आज “the daily” सम्बन्धी सही मिलेराइट दृष्टिकोणलाई केवल मूर्तिपूजकताको प्रतीक मात्र नभई, सत्यलाई प्रेम नगर्नेहरूमाथि प्रबल भ्रम ल्याउने एडभेन्टवादको विद्रोहको प्रतीकको रूपमा पनि देख्न सकिन्छ।

मिलेराइटहरू तेइस सय वर्षको समाप्तिको सही मितिसम्म डोऱ्याइए, र महान् निराशापछि तुरुन्तै एडभेन्टवादले त्यस भविष्यवाणीसँग सम्बन्धित बढेको ज्योति पहिचान गर्‍यो; तर सन् 1856 देखि 1863 सम्म, र यसै आजको दिनसम्म पनि, “सात पटक” लाई तिनीहरूले अस्वीकार गरेको कारण, आफूहरूले आफ्नो केन्द्रीय खम्बा र आधार भएको दाबी गर्ने सिद्धान्तबाट आउने कुनै अग्रसर ज्योति तिनीहरूले देखेका छैनन्। आज “सात पटक” लाई (हेर्न

इच्छुकहरूद्वारा) तेइस सय वर्षको भविष्यवाणीको प्रत्येक समय-अवधिसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित रहेको रूपमा देख्न सकिन्छ।

पहिलो उनन्चास वर्षले प्रत्येक सातौँ वर्ष भूमिलाई विश्राम दिनुपर्ने चक्रलाई जनाउँछ, जुन सात पटक दोहोरिन्छ। चार सय नब्बे वर्षले प्राचीन इस्राएलका लागि केवल परीक्षाकाल मात्र जनाउँदैन, तर यसले यो पनि सूचित गर्छ कि भूमिलाई विश्राम दिनुपर्ने आज्ञाविरुद्ध कति वर्षको विद्रोह घटित हुने थियो, जसद्वारा भूमिलाई विश्राम गर्नबाट वञ्चित गरिएका कुल सत्तरी वर्ष जम्मा भए (र ठीक त्यही विद्रोहको कारण कैदको अवधि पनि त्यति नै हो)। ख्रीष्टले करारलाई दृढ पारेको त्यो सप्ताह क्रूससम्मका साढे तीन वर्ष र क्रूसपछिका साढे तीन वर्षद्वारा संरचित छ। त्यस सप्ताहमा ख्रीष्टले सबै मानिसहरूलाई एकत्र गरिरहनुभएको थियो, किनकि उहाँले भन्नुभयो, यदि उहाँलाई माथि उठाइयो भने, उहाँले सबै मानिसहरूलाई एकत्र गर्नुहुनेछ।

अब यस संसारको न्याय हुँदैछ; अब यस संसारको शासक बाहिर फालिनेछ। अनि म, यदि पृथ्वीबाट उचालिएँ भने, सबै मानिसहरूलाई आफूतिर तान्नेछु। यूहन्ना 12:31, 32.

ख्रीष्टले करारलाई दृढ पार्दै मानिसहरूलाई आफ्नोतर्फ भेला गर्नुभएको दुई हजार पाँच सय बीस दिनले, परमेश्वरले आफ्नो करारको विवादका कारण आफ्ना विद्रोही जनतालाई छरपस्ट पार्नुभएको दुई हजार पाँच सय बीस वर्षलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। इस्राएलको उत्तरी राज्यको विरुद्ध कार्यान्वित गरिएका “सात समय” ले, ईसा पूर्व ७२३ मा आरम्भ भई १७९८ मा समाप्त भएको दुई हजार पाँच सय बीस वर्षको छरपस्टतालाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। सन् ५३८ ले यी दुई अवधिलाई विभाजित गर्दछ र बाह्र सय साठी वर्षका दुई क्रमिक अवधिहरू निर्माण गर्दछ। पहिलो अवधिले मूर्तिपूजकताद्वारा पवित्रस्थान र सेनादलको कुल्चाइलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ, र दोस्रोले पोपतन्त्रद्वारा सम्पन्न गरिएको कुल्चाइलाई।

ईसा-पूर्व ६७७ मा आरम्भ भई १८४४ मा अन्त भएको दक्षिणी राज्यविरुद्धका दुई हजार पाँच सय बीस वर्षका “सात समय” १८४४ अक्टोबर २२ मा समाप्त भए। यो करारको श्रापको एउटा प्रतीक हो, र प्रायश्चित्तको दिनमा फुकिनुपर्ने जुबिलीको तुरही बजाइएर यसको समापन भयो। १८४४ अक्टोबर २२ मा आरम्भ भएको प्रतिरूपात्मक प्रायश्चित्तको दिनले समयावधिको प्रतिनिधित्व गर्दछ। यो अनुसन्धानात्मक न्यायको अवधि हो, र त्यस समयावधिभरि सातको पवित्र चक्रसँग सम्बन्धित जुबिलीको तुरही बजाइनु पर्ने थियो।

तर सातौँ स्वर्गदूतको स्वरका दिनहरूमा, जब उसले तुरही फुक्न आरम्भ गर्नेछ, परमेश्वरको रहस्य पूरा हुनेछ, जसरी उहाँले आफ्ना सेवक अगमवक्ताहरूलाई घोषणा गर्नुभएको थियो। प्रकाश 10:7।

सन् १८४४ को अक्टोबर २२ मा सुरु भएको सातौँ तुरहीको नादले लेवीव्यवस्था अध्याय २५ मा प्रतिपादित पवित्र सातको चक्रको जुबिली तुरहीलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। मिलरवादीहरू अन्ततः तेइस सय वर्षको भविष्यवाणीको मितिनिर्धारणमा सही थिए, र महान् निराशापछि लगत्तै एडभेन्टवादले त्यसको अझ बढी भाग बुझ्न आयो; तर आज तेइस सय वर्षको अवधिबारे मिलरको “रत्न” दस गुणा बढी उज्ज्वल रूपमा चम्किरहेको छ। तेइस सय वर्षको अवधिभित्र समाविष्ट सात अवधिहरूको प्रत्येक भविष्यवाणीगत विशेषताको लेवीव्यवस्था अध्याय २५ र २६ का पच्चीस सय बीस वर्ष (“सात पटक”) सँग प्रत्यक्ष भविष्यवाणीगत सम्बन्ध छ।

मिलरवादीहरूले धर्मत्यागी प्रोटेस्टेन्टवाद र क्याथोलिकतावादको त्यस दाबीलाई अस्वीकार गरे कि “तिम्रा प्रजाका डाँकाहरू,” जसले “आफूलाई उच्च पारे,” र “गिरे,” तिनले एन्टिओकस एपिफानेसको प्रतीक जनाउँछ; र यसमा तिनीहरू सही थिए। तिनीहरूले यो सत्य जाने र त्यसको प्रतिरक्षा गरे कि परमेश्वरको भविष्यवाणीमय वचनमा “तिम्रा प्रजाका डाँकाहरू, जसले दर्शनलाई स्थापित गरे” भनेर रोमलाई नै चित्रित गरिएको छ, न कि कुनै अज्ञात र ऐतिहासिक रूपमा नगण्य सिरियाली राजालाई, जसले दर्शनलाई स्थापित गर्‍यो।

आज एडभेन्टिस्ट धर्मशास्त्रीहरूले सिकाउँछन् कि “robbers of thy people” भनेको एन्टिओकस एपिफानेस हो। आज, मिलेराइट इतिहासमा जुन तर्कले यो प्रतिनिधित्व गरेको थियो कि करारका पूर्व प्रजा, जो छाडिँदै थिए,

तिनीहरूले दर्शनलाई बुझेनन्, र बुझ्न पनि सकेनन् (जुन “robbers of thy people” को सही बुझाइद्वारा स्थापित हुन्छ), त्यही तर्क फेरि एकपटक ती पूर्व करारका प्रजाद्वारा दोहोर्‍याउँदै छ, जो फेरि एकपटक छाडिँदै छन्।

जहाँ दर्शन हुँदैन, त्यहाँ मानिसहरू नाश हुन्छन्; तर जसले व्यवस्था पालन गर्छ, ऊ धन्य हुन्छ। हितोपदेश 29:18.

मिलेराइटहरूले ठीकसँग शिक्षा दिए कि लेवीव्यवस्था २६ का दुई हजार पाँच सय बीस वर्ष (“सात समय”) बाइबलको सबैभन्दा लामो र अन्तिम समय-सम्बन्धी भविष्यवाणी थियो, तर लाओडिसीयन एडभेन्टवादले १८६३ मा त्यस “रत्न” लाई अस्वीकार गर्‍यो, र आज (हेर्न चाहनेहरूले) यो देख्न सक्छन् कि बाइबलको सबैभन्दा लामो समय-सम्बन्धी भविष्यवाणीका रूपमा “सात समय” लाई पहिचान गर्नमा मिलेराइटहरू केवल सही मात्र थिएनन्, तर “श्राप”, जो परमेश्वरको क्रोध हो, इसाएलका उत्तरी र दक्षिणी दुवै राज्यहरूको विरुद्धमा कार्यान्वित पनि गरियो।

आज दानियेलको पुस्तकले (अन्य अगमवक्ताहरूले पनि जस्तै) सम्बोधन गर्ने ती दुई आक्रोशका सम्बन्धित निष्कर्षहरूलाई, ख्रीष्टले मिलेराइट मन्दिर खडा गर्नुभएको छयालिस वर्षको अवधिका दुई अन्त्यचिह्नहरू (पहिलो र अन्तिम) भएको देख्न सकिन्छ; जसको पूर्वछाया मोशा उजाड-प्रदेशको पवित्रवास निर्माण गर्न निर्देशन ग्रहण गर्दै पर्वतमा रहनुभएको छयालिस दिनद्वारा दिइएको थियो; साथै मन्दिरको “शुद्धीकरण” मार्फत उहाँले “पुनरुत्थान” गराउनुहुने विषयमा, व्यापारीहरू र पैसा साट्नेहरूद्वारा “ध्वस्त” पारिएको मन्दिरका बारेमा ख्रीष्टसँग भएको आफ्नो वार्तालापमा फरिसीहरूले उल्लेख गरेको हेरोदद्वारा मन्दिरको पुनर्निर्माणमा लागेको छयालिस वर्षद्वारा पनि; र त्यस्तै उहाँको मानवीय मन्दिरको पुनरुत्थानद्वारा पनि, जो छयालिस गुणसूत्रसहित सृष्टि गरिएको थियो। आज, मिलेराइटका आधारभूत सत्यहरू पहिलेझैं सही छन्, तर अब तिनीहरू दस गुणा बढी गहिरा भएका छन्।

आज, हे देख्न इच्छुकहरूले देख्न सक्छन् कि जब ख्रीष्टले दानिएल अध्याय आठको तेह्रौँ पदमा आफूलाई पाल्मोनी (अद्भुत गणनाकर्ता, वा रहस्यहरूको गणनाकर्ता) को रूपमा परिचित गराउनुभयो, तब उहाँले तेइस सय वर्षको अवधि प्रतिनिधित्व गर्ने एउटा दर्शन र पच्चीस सय बीस वर्ष प्रतिनिधित्व गर्ने अर्को दर्शनबीचको सम्बन्ध प्रस्तुत गरिरहनुभएको थियो। जब यी दुई भविष्यसूचक अवधिहरूको सम्बन्धलाई मान्यता दिइन्छ, तब यो देख्न सकिन्छ कि तिनीहरू प्रत्यक्ष रूपमा पापीय शासनका बाह्र सय साठी वर्षसँग सम्बद्ध छन्, जुन आफ्नो पालोमा दानिएल १२ का बाह्र सय नब्बे वर्षहरूसँग, साथै सोही पदका तेह्र सय पैंतीस वर्षहरूसँग पनि सम्बद्ध छ।

दानियेल आठका पद तेह्र र चौधमा भएका दुई दर्शनहरूसँग सम्बन्धित भविष्यवाणीका समय-अवधिहरूका अझ धेरै प्रत्यक्ष सम्बन्धहरू छन्, तर ती केवल तिनैद्वारा चिनिन्छन् जो देख्न इच्छा गर्छन्। तर आज, ती दुई दर्शनद्वारा एकसाथ ल्याइएका सबै समय-अवधिहरूका सम्बन्धहरूभन्दा पर पल्मोनी (अद्भुत गणनाकर्ता, वा रहस्यहरूको गणनाकर्ता) नामको प्रकाशन छ। मिलेराइटहरू ती दुई पदहरूको विषयमा सही थिए, तर सीमित थिए, र आज एडभेन्टिज्म केवल पूर्ण र घोर अन्धकारमा छ।

तिमीहरू आफैं रोकिएर अचम्म मान; चिच्याओ, हो, चिच्याओ: तिनीहरू मतवाला भएका छन्, तर दाखमदल्ले होइन; तिनीहरू लड्छन्, तर मदिराले होइन। किनकि परमप्रभुले तिमीहरूमाथि गहिरो निद्राको आत्मा खन्याइदिनुभएको छ, र तिमीहरूका आँखाहरू बन्द गरिदिनुभएको छ; अगमवक्ताहरू र तिमीहरूका शासकहरू, अर्थात् दर्शन गर्नेहरूलाई उहाँले ढाकिदिनुभएको छ। अनि सबै दर्शन तिमीहरूका निम्ति छाप लगाइएको पुस्तकका वचनहरूजस्तै भएको छ, जुन मानिसहरूले कुनै विद्वान्लाई यो भन्दै दिन्छन्, “कृपया, यो पढ”; अनि उसले भन्छ, “म सक्दिनँ; किनकि यसमा छाप लगाइएको छ।” अनि त्यो पुस्तक अशिक्षित मानिसलाई यो भन्दै दिइन्छ, “कृपया, यो पढ”; अनि उसले भन्छ, “म अशिक्षित छु।” यशैया 29:9-12।

सिस्टर ह्याइटले यो संकेत गर्नुहुन्छ कि विलियम मिलरलाई प्रकाशको पुस्तकसम्बन्धी “महान् ज्योति” दिइएको थियो, तर प्रकाशको पुस्तकका बाह्र, तेह्र, सत्र र अठार अध्यायसम्बन्धी उनको बुझाइ, सरल रूपमा भन्नुपर्दा, सही थिएन। ती गलत बुझाइहरू दुई पवित्र चार्टहरूमा प्रस्तुत गरिएको छैनन्, तर प्रकाशको पुस्तकको नवौँ अध्यायबाट जे प्रस्तुत गरिएको छ, त्यो यही “रत्न” हो कि इस्लामलाई तीनवटा धिक्कारहरूद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको छ।

“प्रचारकहरू र जनताले प्रकाशको पुस्तकलाई रहस्यमय र पवित्र धर्मशास्त्रका अन्य अंशहरूभन्दा कम महत्त्वपूर्ण ठानेका छन्। तर मैले देखें कि यो पुस्तक वास्तवमा अन्तिम दिनहरूमा जीवित रहनेहरूका विशेष हितका लागि दिइएको एक प्रकाशन हो, जसले तिनीहरूलाई आफ्नो वास्तविक अवस्थिति र आफ्नो कर्तव्य निश्चित गर्न मार्गदर्शन गरोस्। परमेश्वरले विलियम मिलरको मनलाई भविष्यवाणीहरूतर्फ निर्देशित गर्नुभयो र उहाँलाई प्रकाशको पुस्तकमा महान् ज्योति दिनुभयो।” Early Writings, 231.

सिस्टर व्हाइटका लेखनहरूमा “महान् ज्योति” भन्ने अभिव्यक्ति अत्यन्त जानकारीमूलक छ। मिलरले प्रकाशको पुस्तकका मण्डलीहरू, छापहरू र तुरहीहरू बुझेका थिए, किनकि पवित्र स्वर्गदूतहरूले यी विषयहरूमा “उनको मनलाई निर्देशित” गरेका थिए। मिलरलाई दिइएको “महान् ज्योति” ती दुई पवित्र पाटीहरूमा प्रतिनिधित्व गरिएको थियो, र जुन सिद्धान्तगत सत्यहरू “महान् ज्योति” थिए, तिनीहरूलाई उनको सपनामा “रत्नहरू” भनेर चिनाइएको थियो। एड्भेन्टवादलाई त्यो “महान् ज्योति” दिइयो, र १८६३ देखि नक्कली रत्नहरूद्वारा त्यसलाई ढाक्न थालियो। “ज्योति” को सिद्धान्त यो हो कि “ज्योति” नै त्यो कुरा हो, जसलाई ख्रीष्टले कुनै व्यक्ति वा कुनै जातिलाई न्याय गर्न प्रयोग गर्नुहुन्छ।

“ज्योति” ले मात्र कुनै जनसमुदायको न्याय गर्दैन, तर त्यो “ज्योति” ले पनि न्याय गर्छ, जुन उनीहरूले प्रतिरोध नगरेका भए पाउन सक्थे (जसरी तिनीहरूले १८५६ मा गरे, धेरै उदाहरणहरूमध्ये केवल एउटा रूपमा)। “ज्योति” सँग सम्बन्धित अर्को विशेषता यो हो कि अस्वीकार गरिएको “ज्योति” ले त्यसअनुरूप अन्धकारको एक स्तर उत्पन्न गर्छ। एड्भेन्टवादले मिलरलाई परमेश्वरद्वारा दिइएको “महान् ज्योति” लाई, जसले एड्भेन्टवादका आधारहरू प्रतिनिधित्व गर्छ, अस्वीकार गर्‍यो र ढाकछोप गर्‍यो।

“जो सतहको तलसम्म देख्नुहुन्छ, जसले सबै मानिसहरूको हृदय पढ्नुहुन्छ, उहाँले ‘ठूलो ज्योति’ पाएकाहरूका विषयमा यसो भन्नुहुन्छ: ‘तिनीहरू आफ्ना नैतिक र आत्मिक अवस्थाका कारण न त पीडित छन् न त चकित।’ हो, तिनीहरूले आफ्नै मार्गहरू रोजेका छन्, र तिनीहरूको प्राण आफ्ना घृणित कुराहरूमा आनन्दित हुन्छ। ‘म पनि तिनीहरूका भ्रमहरू नै छात्रेछु, र तिनीहरूमाथि तिनीहरूकै डर ल्याइदिनेछु; किनकि जब मैले बोलाएँ, कसैले उत्तर दिएन; जब मैले बोलेँ, तिनीहरूले सुनेनन्; बरु तिनीहरूले मेरा आँखाका सामु दुष्टता गरे, र त्यही कुरा रोजे जसमा म प्रसन्न थिइँँँ।’ ‘परमेश्वरले तिनीहरूलाई बलियो भ्रम पठाउनुहुनेछ, ताकि तिनीहरूले झूटलाई विश्वास गर्नुन्,’ किनकि ‘तिनीहरूले सत्यप्रतिको प्रेम ग्रहण गरेनन्, जसद्वारा तिनीहरू उद्धार पाउन सक्थे,’ ‘बरु अधर्ममा आनन्द माने।’ यशैया ६६:३, ४; २ थिस्सलोनिकी २:११, १०, १२।”

“स्वर्गीय शिक्षकले सोधे: ‘तिमीहरू ठीक जगमा निर्माण गरिरहेका छौ र परमेश्वरले तिमीहरूका कामहरू ग्रहण गर्नुहुन्छ भन्ने ढोंगभन्दा मनलाई बहकाउन सक्ने अझ बलियो भ्रम के हुन सक्छ, जबकि वास्तवमा तिमीहरू सांसारिक नीतिअनुसार धेरै कुरा गरिरहेका छौ र योवाको विरुद्ध पाप गरिरहेका छौ? अहो, यो एक ठूलो छल हो, एक मोहित तुल्याउने भ्रम हो, जसले ती मानिसहरूका मनमाथि अधिकार जमाउँछ जसले “एक समय सत्यलाई चिनेका” थिए, जब तिनीहरूले भक्तिको रूपलाई त्यसको आत्मा र शक्तिका सट्टा लिन्छन्; जब तिनीहरूले आफूलाई धनी, धनसम्पत्तिले परिपूर्ण, र कुनै कुराको आवश्यकतामा नभएको ठान्छन्, जबकि वास्तवमा तिनीहरूलाई सबै कुराको आवश्यकता परेको हुन्छ।” Testimonies, volume 8, 249, 250.

१८५६ मा एड्भेन्टवाद जुन लाओदिकिया बन्यो, त्यसले तिनीहरूलाई प्रतिनिधित्व गर्छ जसलाई एक समय “महान् ज्योति” दिइएको थियो, तर जो दोस्रो थिस्सलोनिकीमा उल्लिखित “प्रबल भ्रम” ग्रहण गर्न नियत छन्, र यस समयसम्म समयभरि तिनीहरूले नक्कली सिक्का र रत्नहरूको प्रवेशद्वारा आफूहरूले खडा गरेको झूटो आधार परमेश्वरद्वारा ठहराइएको हो भनी विश्वास गरिरहन्छन्, तर वास्तवमा त्यो बालुवामाथि निर्माण गरिएको आधार हो। एड्भेन्टवाद “त्यस्तो मण्डली हो जसले महान् ज्योति, महान् प्रमाण प्राप्त गरेको छ”, तर त्यो “मण्डली” हो जसले “प्रभुले” “पठाउनुभएको सन्देश” त्यागेको छ, र त्यसपछि “अत्यन्त अविवेकपूर्ण दाबीहरू, झूटा अनुमानहरू र झूटा सिद्धान्तहरू” ग्रहण गरेको छ।

“अशुद्ध सेवकहरू परमेश वरको विरुद्धमा आफूलाई सजाउँदैछन्। तिनीहरू एउटै सासमा खीष्ट र यस संसारका देवताको प्रशंसा गरिरहेका छन्। स्वीकारोक्तिरूपमा तिनीहरूले खीष्टलाई ग्रहण गरेजस्तो देखाए तापनि, तिनीहरूले बरअब्बालाई अँगाल्छन्, र आफ्ना कार्यद्वारा भन्छन्, ‘यस मानिसलाई होइन, बरअब्बालाई।’ यी पङ्क्तिहरू पढ्ने सबैले सावधान होऊन्। शैतानले आफूले के गर्न सक्छ भन्ने कुरामा आफ्नो घमण्ड गरेको छ। उसले खीष्टले आफ्नी मण्डलीमा रहोस् भनी प्रार्थना गर्नुभएको एकतालाई भङ्ग गर्ने विचार गरेको छ। ऊ भन्छ, ‘म अगाडि बढ्नेछु, र जसलाई म सक्छु तिनीहरूलाई छल्ल, आलोचना गर्न, दोष लगाउन, र असत्य ठहराउन म झूट बोल्ने आत्मा हुनेछु।’ “ठूलो ज्योति,” ठूलो प्रमाण पाएको एउटा मण्डलीले छल र झूठो साक्षीको पुत्रलाई स्थान दिन देओस्, अनि त्यस मण्डलीले प्रभुले पठाउनुभएको सन्देशलाई त्याग्नेछ, र सबैभन्दा अतार्किक दाबीहरू, झूटा अनुमानहरू, र झूटा सिद्धान्तहरूलाई ग्रहण गर्नेछ। शैतान तिनीहरूको मूर्खतामाथि हाँस्छ, किनकि उसलाई सत्य के हो भनी थाहा छ।”

“धेरै जना हाम्रो व्यासपीठहरूमा आफ्ना हातमा झूटा भविष्यवाणीको मशाल लिएर उभिनेछन्, जुन शैतानको नरकीय मशालबाट प्रज्वलित गरिएको हुनेछ। यदि शङ्का र अविश्वासलाई आश्रय दिइयो भने, धेरै जान्ने ठान्ने मानिसहरूबाट विश्वासयोग्य सेवकहरू हटाइनेछन्। खीष्टले भन्नुभयो, ‘यदि तैले चिनेको भए, कम्तीमा आजकै यस तेरो दिनमा, ती कुराहरू जो तेरो शान्तिसित सम्बन्धित छन्! तर अहिले ती तेरा आँखाबाट लुकाइएका छन्।’”

“तथापि, परमेश्वरको जग अटल खडा छ। प्रभुले आफ्ना जनहरूलाई चिन्नुहुन्छ। पवित्र पारिएको सेवकको मुखमा कुनै कपट हुनुहुँदैन। ऊ दिनजत्तिकै खुला, दुष्टताको प्रत्येक कलङ्कबाट मुक्त हुनुपर्छ। पवित्र पारिएको सेवकाई र प्रकाशनकार्य यस कुटिल पुस्तामाथि सत्यको ज्योति चम्काइदिने सामर्थ्य हुनेछ। ज्योति, भाइहरू हो, हामीलाई अझ बढी ज्योति चाहिएको छ। सियोनमा तुरही फुक; पवित्र पर्वतमा चेतावनीको आवाज उठाओ। पवित्र हृदयहरूका साथ प्रभुको सेनालाई भेला गर, ताकि प्रभुले आफ्ना जनहरूलाई के भन्नुहुन्छ, त्यो तिनीहरूले सुनून्; किनकि उहाँले सुन्न इच्छुक सबैका लागि ज्योति वृद्धि गर्नुभएको छ। तिनीहरू सशस्त्र र सुसज्जित होऊन्, र युद्धमा—पराक्रमीहरूका विरुद्ध प्रभुको सहायता गर्न—उक्लिऊन्। परमेश्वर आफैं इसाएलका निम्ति कार्य गर्नुहुनेछ। प्रत्येक झूटा जिब्रो मौन पारिनेछ। स्वर्गदूतहरूका हातहरूले रचिँदै गरेका छलपूर्ण योजनाहरूलाई उल्ट्याइदिनेछन्। शैतानका गढहरू कहिल्यै विजयी हुने छैनन्। तेस्रो स्वर्गदूतको सन्देशसँग विजय रहनेछ। जसरी प्रभुको सेनाका प्रधानले यरीहोका पर्खालहरू भत्काउनुभयो, त्यसरी नै प्रभुका आज्ञाहरू मान्ने उहाँका जनहरूले विजय प्राप्त गर्नेछन्, र सबै विरोधी तत्त्वहरू पराजित हुनेछन्। स्वर्गद्वारा पठाइएको सन्देश लिएर तिनीहरूकहाँ आएका परमेश्वरका सेवकहरूको विषयमा कुनै पनि प्राणीले गुनासो नगरोस्। अबदेखि उनीहरूमा खोट खोज्दै, ‘तिनीहरू अत्यन्तै ठाडो बोल्छन्; तिनीहरू धेरै कडा कुरा गर्छन्’ नभन। तिनीहरूले कडा कुरा गर्न सक्छन्; तर के त्यो आवश्यक छैन र? यदि तिनीहरूले उहाँको स्वर वा उहाँको सन्देशमा ध्यान दिएनन् भने, परमेश्वरले श्रोताहरूका कान झनझनाउने तुल्याउनुहुनेछ। परमेश्वरको वचनको विरोध गर्नेहरूलाई उहाँले दोषी ठहराउनुहुनेछ।”

“शैतानले सम्भव भएका हरेक उपाय अपनाएको छ, ताकि हामी एक समुदायको रूपमा यस्तो कुनै कुरा हाम्रो बीचमा नआओस् जसले हामीलाई दोष देखाओस्, ताडना गरोस्, र हाम्रा त्रुटिहरू त्याग्न हामीलाई आग्रह गरोस्। तर एउटा यस्तो जाति छ जसले परमेश्वरको सन्दूक बोक्नेछ। कतिपय हामीमध्यबाट बाहिर निस्कनेछन्, जसले अब सन्दूक बोक्नेछैनन्। तर यिनले सत्यलाई अवरुद्ध गर्न पर्खालहरू खडा गर्न सक्दैनन्; किनकि सत्य अन्तसम्म अघि र माथितिर बढिरहनेछ। विगतमा परमेश्वरले मानिसहरू उठाउनुभएको छ, र उहाँसँग अझै पनि अवसरका मानिसहरू छन्, जो प्रतीक्षामा छन्, उहाँको आज्ञा पालन गर्न तयार छन्—यस्ता मानिसहरू, जो केवल काँचो गारोले पोतिएका पर्खालसरह भएका अवरोधहरूलाई छिचोलेर जानेछन्। जब परमेश्वरले मानिसहरूमाथि आफ्नो आत्मा राख्नुहुन्छ, तब तिनीहरूले काम गर्नेछन्। तिनीहरूले परमप्रभुको वचन घोषणा गर्नेछन्; तिनीहरूले तुरहीझैं आफ्नो स्वर उचाल्नेछन्। सत्य तिनीहरूका हातमा न त क्षीण हुनेछ, न त आफ्नो शक्ति गुमाउनेछ। तिनीहरूले मानिसहरूलाई तिनीहरूका अपराधहरू, र याकूबको घरानालाई तिनीहरूका पापहरू देखाइदिनेछन्।” Testimonies to Ministers, 409–411.

“नित्य” को जनाउने शैतानी प्रतीकलाई ख्रीष्टको प्रतीक ठहर गर्नु भनेको “ख्रीष्ट र यस संसारका देवतालाई एउटै सासमा प्रशंसा गर्नु हो। यद्यपि तिनीहरू बाह्य रूपमा ख्रीष्टलाई ग्रहण गरेको स्वीकार गर्छन्, तिनीहरू बरअब्बालाई अँगाल्छन्, र आफ्ना कार्यद्वारा भन्छन्, ‘यो मानिस होइन, बरअब्बा।’” मिलरको सपनामा “रत्नहरू” को रूपमा जनाइएका सत्यहरू, र साथै दुई पवित्र पाटीहरूमा चित्रात्मक रूपमा देखाइएका सत्यहरू, त्यही “महान् ज्योति” हुन्, जुन मिलरलाई दिइएको थियो, र जसलाई एडभेन्टवादले अस्वीकार गरेको छ।

तिनीहरू शैतानी प्रतीकसहित ख्रीष्टको प्रशंसा गरिरहेका छौं भनी स्वीकार गर्छन्, र आफूहरू परमेश्वरको जगमाथि उभिएका छौं भनी दाबी गर्छन्, जबकि त्यो त एक जाली जग हो, जसले त्यस त्रुटिपूर्ण सिद्धान्तगत संरचनामाथि आफ्नो अडान लिने सबैमाथि प्रबल भ्रम ल्याउँछ। सूर्यको मुनि कुनै पनि नयाँ कुरा छैन, र आधुनिक इस्राएल केवल प्राचीन इस्राएलका अगमवाणीय पदचिन्हहरूमा हिँडिरहेको छ।

“एउटा कुरा मेरो प्राणमाथि बोझ बनेको छ: परमेश्वरको प्रेमको महान् अभाव, जुन उज्यालो र सत्यको निरन्तर प्रतिरोधद्वारा, साथै सक्रिय श्रममा संलग्न भएकाहरूको प्रभावद्वारा हराइएको छ; ती व्यक्तिहरू, जसले प्रमाणमाथि प्रमाण थुप्रिँदै जाँदा पनि, परमेश्वरले पठाउनुभएको सन्देशको कार्यलाई निष्प्रभावी पार्न आफ्नो प्रभाव प्रयोग गरेका छन्। म तिनीहरूलाई यहूदी जातितर्फ देखाउँदै सोध्छु, के हामीले आफ्ना भाइहरूलाई अन्धो प्रतिरोधको यही मार्ग हुँदै, परीक्षाकालको अन्त्यसम्म नै, अघि बढिरहन छोडिदिनुपर्छ? यदि कहिल्यै कुनै जातिलाई साँचो र विश्वासी पहेरेदारहरूको आवश्यकता परेको थियो—जो चुप लागेर बस्नेछैनन्, जो दिनरात पुकारा गर्नेछन्, परमेश्वरले दिनुभएको चेतावनीहरू सुनाइरहनेछन्—त्यो सातौँ-दिनका एडभेन्टिस्टहरूलाई नै हो। जसले महान् उज्यालो पाएका छन्, धन्य अवसरहरू प्राप्त गरेका छन्, र जो कफर्नहूमझैँ विशेषाधिकारको दृष्टिले स्वर्गतक उचालिएका छन्, के तिनीहरू दिइएको उज्यालोको महानतासँग अनुरूप अन्धकारमा, त्यसको उपयोग नगरेको कारण, छोडिनेछन्?”

“हाम्रा ती दाजुभाइहरू, जो जनरल कन्फरेन्समा भेला हुनेछन्, ले लाओडिकेयावासीहरूलाई दिइएको सन्देशलाई ध्यान दिऊन् भनी म विनयपूर्वक अनुरोध गर्न चाहन्छु। तिनीहरूको अन्धोपनको अवस्था कति भयावह छ! यो विषय बारम्बार तपाईंहरूको ध्यानमा ल्याइएको छ, तर तपाईंहरूको आत्मिक अवस्थाप्रतिको असन्तोष सुधार ल्याउने गरी पर्याप्त गहिरो र पीडादायक भएको छैन। ‘तँ भन्दछस्, म धनी छु, र सम्पत्तिले बढेको छु, र मलाई कुनै कुराको खाँचो छैन; तर तँलाई थाहा छैन कि तँ दयनीय, दुःखी, दरिद्र, अन्धो, र नाङ्गो छस्।’ आत्म-छलको दोष हाम्रा मण्डलीहरूमाथि छ। धेरै जनाको धार्मिक जीवन एक झूट हो।” Manuscript Releases, volume 16, 106, 107.

“कफर्नहूम” त्यो सहर थियो, जसलाई येशूले आफ्नै सहरको रूपमा चुन्नुभयो।

“कफर्नहूममा येशू आफ्नो आउजाउका यात्राहरूका बीचका अन्तरालहरूमा बस्नुभयो, र त्यो ‘उहाँको आफ्नै नगर’ भनेर चिनिन थाल्यो। यो गालीलको समुद्रको किनारमा थियो, र गन्नेसरेतको सुन्दर मैदानका सीमाना नजिकै, यदि ठ्याक्कै त्यसमै नभए पनि।” The Desire of Ages, 252.

ख्रीष्टले कफर्नहूमलाई त्यसरी नै चुन्नुभयो, जसरी उहाँले प्राचीनकालमा यरूशलेमलाई चुन्नुभएको थियो।

अनि उसको छोरालाई म एक गोत्र दिनेछु, ताकि मेरो दास दाऊदले यरूशलेममा, अर्थात् त्यस सहरमा जुन मैले त्यहाँ आफ्नो नाम राख्नका लागि चुनेको छु, मेरो सामु सधैं एउटा दीप पाओस्। १ राजाहरू ११:३६

ख्रीष्टले 1844 मा एडभेन्टवादलाई आफ्नो सहरको रूपमा रोज्नुभयो, र 1863 सम्म आइपुग्दा एडभेन्टवादले “यरीहो” नामक सहरलाई पुनर्निर्माण गरिसकेको थियो, जो लाओडिसियाली सहजता र समृद्धिको प्रतीक हो। प्राचीन इस्राएलमा जस्तै, आधुनिक इस्राएलमा पनि त्यस्तै भयो। एडभेन्टवादले आफूहरूलाई परमेश्वरको विशेष सहरका नागरिक ठान्दछ, तर तिनीहरूले नागरिकताको प्रमाण प्रदान गर्ने “महान् ज्योति” लाई अस्वीकार गरेका छन्। एली, होप्पी र पीनहासको समयमा शीलोमाथि जस्तै, एडभेन्टवादले पनि तिनीहरूलाई ग्रहण गर्ने अवसर दिइएको “महान् ज्योति” अनुसार न्याय भोग्नेछ।

“परमेश्वरका सन्तान भनी दाबी गर्नेहरूका बीचमा कति थोरै धैर्य प्रकट गरिएको छ, कति धेरै तिक्त वचनहरू बोलिएका छन्, र हाम्रो विश्वासका नभएकाहरूका विरुद्ध कति धेरै निन्दा उच्चारण गरिएको छ। धेरैले अन्य मण्डलीहरूसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूलाई ठूला पापीहरूका रूपमा हेरेका छन्, जबकि प्रभुले तिनीहरूलाई यसरी हेर्नुहुन्न। जसले अन्य मण्डलीका सदस्यहरूलाई यसरी हेर्छन्, तिनीहरूले परमेश्वरको शक्तिशाली हातमुनि आफूलाई नम्र तुल्याउनु आवश्यक छ। जसलाई तिनीहरूले दोषी ठहराउँछन्, तिनीहरूले सायद अत्यन्त थोरै ज्योति, न्यून अवसरहरू र विशेषाधिकारहरू पाएका हुन सक्छन्। यदि तिनीहरूले हाम्रो मण्डलीका धेरै सदस्यहरूले पाएको ज्योति पाएका भए, तिनीहरू धेरै नै उच्च गतिमा उन्नति गरेका हुनेथिए, र संसारसमक्ष आफ्नो विश्वासलाई अझ उत्तम रीतिले प्रस्तुत गरेका हुनेथिए। आफूले पाएको ज्योतिको घमण्ड गर्ने, तर त्यसमा नहिँड्नेहरूका विषयमा ख्रीष्ट भन्नुहुन्छ, ‘तर म तिमीहरूलाई भन्दछु, न्यायको दिनमा तिमीहरूका भन्दा टायर र सिदोनको अवस्था सहनयोग्य हुनेछ। अनि हे कफर्नहूम [महान् ज्योति पाएका सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरू], जो स्वर्गतिर [विशेषाधिकारको दृष्टिले] उच्च पारिएको छस्, तँ अधोलोकसम्म झारिनेछस्; किनकि तेरो बीचमा गरिएका शक्तिशाली कामहरू यदि सदोममा गरिएका भए, त्यो आजसम्म रहिरहन्थ्यो। तर म तिमीलाई भन्दछु, न्यायको दिनमा तेरो भन्दा सदोम देशको अवस्था सहनयोग्य हुनेछ।’ त्यस बेला येशूले उत्तर दिँदै भन्नुभयो, ‘हे पिता, स्वर्ग र पृथ्वीका प्रभु, म तपाईंलाई धन्यवाद दिन्छु, किनकि तपाईंले यी कुराहरू बुद्धिमान् र चतुर [आफ्नै अनुमानमा] हरूबाट लुकाउनुभएको छ, र तिनलाई बालकहरूमा प्रकट गर्नुभएको छ।”

“‘अनि अब, किनकि तिमीहरूले यी सबै कामहरू गरेका छौ, परमप्रभु भन्नुहुन्छ, र मैले तिमीहरूसित बिहानै उठीउठी बोलेँ, तर तिमीहरूले सुनेनौ; र मैले तिमीहरूलाई बोलाएँ, तर तिमीहरूले जवाफ दिएनौ; त्यसकारण म यस घरसँग, जो मेरो नामद्वारा कहलिएको छ, जसमा तिमीहरूले भरोसा राख्छौ, र त्यस स्थानसँग, जुन मैले तिमीहरूलाई र तिमीहरूका पुर्खाहरूलाई दिएको छु, शीलोहसँग मैले जे गरेको छु, त्यही गर्नेछु। अनि मैले एप्रेमको सम्पूर्ण वंश, अर्थात् तिमीहरूका सबै दाजुभाइहरूलाई, जस्तै आफ्नो दृष्टिबाट हटाएको छु, त्यसरी नै तिमीहरूलाई पनि आफ्नो दृष्टिबाट हटाइदिनेछु।”

“प्रभुले हाम्रो बीचमा अत्यन्त महत्त्वपूर्ण संस्थाहरू स्थापना गर्नुभएको छ, र तिनीहरूको व्यवस्थापन सांसारिक संस्थाहरूको व्यवस्थापन जसरी गरिन्छ त्यसरी होइन, तर परमेश्वरको व्यवस्थाअनुसार गरिनुपर्छ। तिनीहरूको सञ्चालन उहाँको महिमामात्रलाई दृष्टिमा राखेर गरिनुपर्छ, ताकि हर प्रकारले नाश हुँदै गरेका आत्माहरूलाई बचाउन सकियोस्। परमेश्वरका जनतासमक्ष आत्माका साक्ष्यहरू आएका छन्, तैपनि धेरैले ताडना, चेतावनीहरू, र सल्लाहहरूतर्फ ध्यान दिएका छैनन्।”

“‘अब यो सुन, हे मूर्ख र विवेकहीन प्रजाजनो; तिमीहरूसँग आँखा छन्, तर देख्दैनौ; तिमीहरूसँग कान छन्, तर सुन्दैनौ; परमप्रभु भन्नुहुन्छ, के तिमीहरू मसँग डराउँदैनौ? के मेरो उपस्थितिमा थरथर काँप्दैनौ? मैले बालुवालाई समुद्रको सिमानाको निम्ति अनन्त आदेशद्वारा तोकिएको छु, ताकि त्यसले त्यसलाई नाघ्न नसकोस्; त्यसका छालहरू उर्लिए तापनि तिनीहरूले विजय पाउन सक्दैनन्; तिनीहरू गर्जिए तापनि त्यसलाई नाघ्न सक्दैनन्। तर यस प्रजाको हृदय विमुख र विद्रोही छ; तिनीहरू विमुख भएका छन् र टाढा गएका छन्। तिनीहरू आफ्नो हृदयमा यसो पनि भन्दैनन्, ‘आओ, अब हामी परमप्रभु हाम्रा परमेश्वरसँग डराऔं, जसले आफ्ना समयमा अगिल्लो र पछिल्लो वर्षा दिनुहुन्छ; उहाँले कटनीका ठहरिएका हप्ताहरू हाम्रो निम्ति सुरक्षित राख्नुहुन्छ।’ तिमीहरूका अधर्महरूले यी कुराहरूलाई टाढा हटाएका छन्, र तिमीहरूका पापहरूले असल कुराहरू तिमीहरूबाट रोकेका छन्.... तिनीहरूले अनाथको मुद्दा, अर्थात् पितृहीनको कारण, न्याय गर्दैनन्, तापनि तिनीहरू समृद्ध हुन्छन्; र दरिद्रको हक तिनीहरूले न्याय गर्दैनन्। परमप्रभु भन्नुहुन्छ, के म यी कुराहरूका निम्ति दण्ड नदिऊँ? के यस्तो जातिमाथि मेरो प्राणले प्रतिशोध नलिऊँ?”

“के परमप्रभु यसो भन्न बाध्य हुनुहुनेछ, ‘तैले यस जनताका निम्ति प्रार्थना नगर्, न तिनीहरूका निम्ति पुकार वा बिन्ती चढा, न त मेरो सामु तिनीहरूका पक्षमा मध्यस्थता गर्; किनकि म तेरो कुरा सुन्नेछैनँ’ ? ‘यसकारण वर्षाहरू रोकिएका छन्, र पछिल्लो वर्षा परेको छैन.... के अबदेखि तैले मलाई यसो भन्दै पुकार गर्नेछैनस्, मेरा पिता, तपाईं मेरो युवावस्थाको मार्गदर्शक हुनुहुन्छ?’” Review and Herald, August 1, 1893.

प्रकाशको पुस्तकबारे विलियम मिलरलाई दिइएको “महान् ज्योति” सम्बन्धी हाम्रो विचारलाई हामी अर्को लेखमा निरन्तरता दिनेछौं।

“जब ख्रीष्ट साँचो धर्मको उदाहरण प्रस्तुत गर्न, र ती सिद्धान्तहरूलाई उन्नत गर्न, जसले मानिसहरूको हृदय र कार्यहरूलाई शासन गर्नुपर्ने हो, संसारमा आउनुभयो, तब असत्यले तिनीहरूमाथि—जसले यति ठूलो ज्योति पाएका थिए—यति गहिरो पकड जमाइसकेको थियो कि तिनीहरूले त्यस ज्योतिलाई अब बुझेनन्, र सत्यका लागि परम्परालाई त्याग्ने कुनै झुकाव पनि तिनीहरूमा रहेन। तिनीहरूले स्वर्गीय शिक्षकलाई अस्वीकार गरे, तिनीहरूले महिमाका प्रभुलाई क्रूसमा चढाए, ताकि आफ्नै रीतिरिवाज र आविष्कारहरूलाई कायम राख्न सकून्। यही उही आत्मा आज संसारमा प्रकट भइरहेको छ। मानिसहरू सत्यको अनुसन्धान गर्न अनिच्छुक छन्, नत्र तिनीहरूको परम्परा विचलित होलान्, र नयाँ व्यवस्थाको आरम्भ हुन पुग्ला। मानवतामा निरन्तर भ्रममा पर्ने प्रवृत्ति रहिआएको छ, र मानिसहरू स्वभावतः मानवीय विचार र ज्ञानलाई अत्यन्त उच्चो स्थान दिनतिर झुकेका हुन्छन्, जबकि दैवी र अनन्त कुरालाई न त चिन्न सकिन्छ, न त कदर गरिन्छ।” Counsels on Sabbath School Work, 47.